

## Livet efter döden

Kristoffer Sjulsson från Tämna socken uttryckte i slutet av 1800-talet förhållandet mellan levande och döda på följande sätt. Trots att den döde mannen var död trodde de överlevande att han både hörde och såg, och de var noga med att inte säga något som kunde störa den döde. Han var död i kroppen men levde mitt bland de levande, fastän osynlig. Han hade övernaturlig kraft, både på gott och ont. Han kunde låta sig ses och höras, men ingen ville ha en sådan uppenbarelse. Många var de som kunde samtala med de döda och på så sätt få reda på vilka önskningar han hade när han dök upp. Genom att överensstämna med hans vilja eller uppfylla hans önskningar kunde man förmå honom att stanna i sitt rike eller hem.

Livet efter döden är mest känt för oss genom berättelserna om nåjden De kunde åka till Jabbmekájmmo, dödsriket, och förhandla med dödsgudinnan eller någon avliden i krissituationer. Nåjden har beskrivit dödsriket som likt jordelivet, men något mer färglöst och dystert.

Nåjden kunde också berätta om en paradisk underjord i heliga berg, Sájvvaájmmo, där de träffade sina döda släktingar, sina hjälpande och beskyddande andar och fick råd och hjälp. Vi får också veta om ett annat dödsrike, Ruotájmmo, som var en dyster och mörk plats, där de som stal och var onda fick leva efter döden. Både Ruotájmmo och Sájvvaájmmo har förmodligen färgats av kristna föreställningar om helvetet och paradiset.